

Ala xa masenyi Annabi Pɔlu naxan seɓe Rɔma danxaniyatɔɗe nama ma

Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isa xa fe fɔlɔ Isirayila boxi ne, kɔnɔ a mu bu na xibaaru fa rayensen yire makuye. Mixi naxee kawandi mexi Isa xa fe ra Darisalamu, e naxa siga yire birin na masenyi ra. Mixi gbege naxa danxaniya Isa ma na mixi moɔlie saabui ra. Annabi Pɔlu fan nu biyaasi raminima alako a xa kawandi ti, si birin xa Isa xa fe kolon. A xa wali nu bara sooneya ki fanyi ra, han Isayankae nu toma boxi birin ma naxee nu na Rɔma xa mangeya bun ma. A xa biyaasi saxan nde kui, a naxa bataaxe seɓe Isayankae ma naxee nu na Rɔma mangataa. A nu wama sigafe e xeebude, e fan xa a mali a xa kawandi ti yire makuye.

Na bataaxe findixi yi Kitaabui nan na. Pɔlu nu wama Ala xa kisi xa masenyi xaranfe Rɔmakae ra yi seɓeli saabui ra. A bara na kisi xa fe tagi raba a fanyi ra, a xa fiixe mixie be naxee nu Yuwifie xa diine kolon, a nun mixi naxee mu gexi a kolonde. Na masenyi fɔlɔma yunubi xa fe xaranyi nan ma. Beenun mixi xa kisi kolon, fo a xa a kolon a findixi yunubitɔɗe nan na naxan lanma a xa jaxankata yahannama a xa yunubie xa fe ra. Diinela yo, diinetare yo, e birin na yunubi xa nɔɗe nan bun ma.

Na nan a toxi, Pɔlu a masenma won be a a lanma won xa won xaxili ti Ala ra alako won xa kisi sɔɔ. Mixi mu noma a yete rakiside a xa yunubie ma. A hayi na Marakisima ma naxan noma na rabade a be. Yi Kitaabui na tagi rabama a fanyi ra. A naxe a Isa xa serexe nan gbansan noma findide adamadie xunsare ra, e xa yunubie xa xafari. A lanma mixie xa na fe kolon, e xa la a ra.

Na dangi xanbi, Pɔlu masenyi gbete tima naxan danxaniyatɔɗe jere ki tagi rabama. Mixi na danxaniya Isa ma, Alatala a Xaxili Seniyenxi ragoroma ne a boɗe ma, a fa bira Alatala waxɔnfe fɔxɔ ra. Na kanyi gbilenma ne fe jaaxi fɔxɔ ra, a ti kira fanyi xɔn, a findi misaali ra birin be. Ala na fɔlɔ Isirayila bɔnsɔɗe ne, kɔnɔ a wama si birin fan xa so a xa niini bun ma.

Ala xa won mali yi Kitaabui saabui ra alako won fan xa yigiyade sɔɔ Alatala xɔnyi. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Pɔlu naxan seɓe Rɔma danxaniyatɔe nama ma

1

Pɔlu, Isa xa Xibaaru Fanyi kawandila

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyi di. Ala bara n xili n xa findi a xa xɛera ra, a n sugandi n xa a xa xibaaru fanyi rayensen ye.

² Temui dangixi, Ala nu bara a xa yi xibaaru fanyi laayidi a xa namipɔnmɛe xui ra Kitaabui seniyenxi kui. ³ Yi xibaaru fanyi findixi a xa Di nan xa fe ra, naxan bari Dawuda bɔnsɔe kui a adama ki ma. ⁴ Xaxili Seniyenxi fan bara a masen senɓe ra a Ala xa Di na a ra. A na masen a xa marakeli nan saabui ra faxɛ ma. Won Marigi nan na Isa ra, Ala xa Mixi Sugandixi. ⁵ A tan nan saabui a niyaxi Ala hinnɛxi muxu ra muxu xa findi xɛerae ra a xili xa fe ra, alako si birin xa danxaniya a ma, e xa bira a fɔxɔ ra. ⁶ Wo fan na na ya ma, Ala xa Mixi Sugandixi Isa wo tan naxee xilixi. ⁷ N yi seɓefe wo tan Rɔmakae nan ma Ala naxee xanuxi, a naxee xilixi wo xa findi a xa seniyentɔee ra. Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne nun bɔɓesa fi wo ma.

⁸ A fɔle ra, n nan n Marigi Ala tantuma ne wo birin xa fe ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, barima wo xa danxaniya xili bara din dunja birin na. ⁹ N Marigi Ala, n naxan batuma n nii birin na n to a xa Di xa xibaaru fanyi rayensenma, a tan a kolon a n na nɔndi nan falafe wo be. A tan nan n seede ra, fa a fala, n a maxandima wo be temui birin. ¹⁰ N man Ala maxandima, xa a sago na a ra, a xa a niya n xa nɔ sigade wo xɔnyi fa. ¹¹ Barima wo to xɔli na n ma ki fanyi, alako n xa nɔ wo senɓe sode Ala xa ki ndee ra. ¹² A xɔli n ma won xa won bore ralimaniya won ma danxaniya saabui ra, won birin xa senɓe soto won bore ra.

¹³ N ngaxakerenyie, n wama wo xa a kolon a sanmaya wuyaxi nan yi ki n bara nate tongo n xa siga wo xɔnyi n xa sa n ma wali tide nde to wo tagi alɔ n a toxi ki naxe pamane gbete tagi, kɔnɔ han to a mu sɔɔneya n be. ¹⁴ Fo n xa wɔyen mixi birin be, taa idɔxɔee nun daaxa idɔxɔee, xaran mixie nun xarantaree. ¹⁵ Na na a ra a xɔli n ma ki fanyi n xa xibaaru fanyi kawandi wo tan Rɔmakae fan be.

¹⁶ N mu yaagima Marigi xa xibaaru fanyi masende mixi yo be, barima a tan nan saabui a niyama Ala danxaniyatɔe birin nakisima. Yi kisi fixi Yuwifie nan singe ma, a fa

fi si gbetee fan ma. ¹⁷ Yi xibaaru fanyi bara a makenen a tinxinyi naxan kelima Ala ma a sɔtoma danxaniya nan tun saabui ra, alɔ a seɓexi Kitaabui kui ki naxe: «Mixi tinxinxi kisima danxaniya nan saabui ra.»

Adamadie tondife Ala xa nɔndi ra

¹⁸ Ala xa xɔne goroma keli koore tinxintaree nun kaafirɛ xili ma. Yi mixie nɔndi nɔxunma e xa tinxintareya saabui ra. ¹⁹ Anun mixi nɔma naxan kolonde Ala xa fe kui, a fiixexi e be fɔen, barima Ala bara a makenen e be. ²⁰ Kabi dunɔja daa temui, Ala naxan mu toma, a naxa a yete masen. Adamadi birin nɔma a kolonde a Ala na na yati, naxan senbe mu danma, barima yi bara makenen e be a fiixe ra a xa wali fɔxi saabui ra. Na kui, tinxintaree mu nɔma sese falade naxan kiiti fanma e be, ²¹ barima hali e to Ala kolonxi, e bara tondi a tantude, e tondi a binyade a xa mangeya kui. E xaxili bara bira fe fufafu fɔxo ra, e boɓe bara lu dimi kui. ²² E e yete matɔxɔma e xa xaxilimaya ra, kɔnɔ e bara findi daxuie ra. ²³ E bara tondi Ala batude naxan na na abadan, e kuye masolixie batu naxee misaalixi adamadi ra naxan faxama, a nun naxee misaalixi xɔni, sube, nun bubuse ra.

²⁴ Na nan a niya Ala naxa e rabolo e xa yunubi fee kui, e boɓe kenɛnyi ma. Na kui, e naxa fe mayaagixie raba e bore ra. ²⁵ E naxa Ala xa nɔndi masara wule ra, e man fa daali batu, beenun e xa Daali Mange nan batu, a tan naxan lan a xa batu abadan. Amina.

²⁶ Na na a ra Ala naxa e rabolo e xa bira e waxɔnfe mayaagixie fɔxo ra. E xa ginɛe naxa e nun xeme xa kafuɓɔxɔya masara ginɛ firin xa kafuɓɔxɔya ra. ²⁷ Xemeɛ fan naxa meɛ ginɛe xa kafuɓɔxɔya ra, e fa bira e boore xemeɛ kafuɓɔxɔya fɔxo ra. E naxa fe mayaagixie raba e bore ra, e e xa wali kobi sare sɔto naxan daxa.

²⁸ E to tondi Ala kolonde Ala ra, a naxa e rabolo e yete kan xaxili kobie yi, e nu fee raba naxee mu radaxa. ²⁹ E boɓe rafexi tinxintareya mooli birin na: wali kobi rabafe, wasatareya, jaaxuna. Milanteya, mixi faxafe, mixi tagi isofe, mixi mayendenfe, nun ya ixareya mu jɔnma e tagi. ³⁰ Naafixie, mixi mafalee, Ala yaxuie, konbitie, yete igboee nun de igboee nan e ra. E fe kobie xabuma naxee singe mu nu kolon, e jan mu e barimixie danxunma. ³¹ Xaxilitare, dugutege yanfe, kinikinitare, nun hinnetare nan na e ra. ³² Ala xa seriye a masenxi ne, a naxee na fee rabama, faxe nan daxaxi e be. Hali e to na kolon, e na fe haramuxie nan yati rabama, e man mixi ralimaniyama naxee fan na fe mooli rabama.

Ala xa kiiti

¹ Na kui, xa i mixi yuge makiitima, diɲe yo mu na i be, i findi mixi yo ra. I ne i boore yuge makiitima, i na i yete nan safe geeli, barima i tan naxan mixi yuge makiitima, wo birin wali kobi keren nan xun ma. ² Won birin a kolon a Ala xa kiiti tinxin a na yi mixi moolie xa wali kobie sare fi. ³ I tan naxan mixi yuge makiitima, a man fa li wo birin na wali kobi keren nan xun ma, i ɲoxo a ma a i fama tangade Ala xa kiiti ma? ⁴ Ka i yoxi ne Ala ma ba, a xa fanyi nun a xa diɲe nun a xa boɲe bexi to gboxi? I mu a kolon a Ala a xa fanyi nan masenma i be alako i xa tuubi? ⁵ Kono i to i tuli xoxoxoxi, i tondi tuubide, i na Ala xa xone nan nagbofe i yete xili ma kiiti sa loxoɛ, Ala xa kiiti tinxinxi makenenma temui naxe. ⁶ Ala kankan xa wali sare fima ne. ⁷ Naxee e tun nabexi wali fanyi rabafe ma, e xunnakeli, yigi, nun kisi fen Ala ra, Ala kisi fima ne e ma. ⁸ Kono naxee e yete kenefɛ tun nabama, e tondi nondi nun tinxinyi ra, e bira fe kobi foxo ra, Ala xa xone nun gbaloe nan tun nagataxi e be. ⁹ Naxankate nun boɲekane nan luma adamadi birin be naxee fe kobi rabama, a folo Yuwifie ma, a sa doxo si gbeteɛ ra. ¹⁰ Kono xunnakeli, binye, nun boɲesa luma mixi birin be naxee fe fanyi rabama, a folo Yuwifie ma, a sa doxo si gbeteɛ ra, ¹¹ barima Ala tan mu mixi yo rafisa a boore be.

¹² Yunubitɔɛ naxee birin mu Ala xa seriye kolon Annabi Munsa naxan fixi, e bonoma ne, kono e mu makiitima na seriye ra. Yunubitɔɛ naxee seriye kolon Annabi Munsa naxan fixi, e tan nan makiitima na seriye ra. ¹³ Naxee e tuli matima Ala xa seriye ra, nee xa mu findixi tinxintɔɛ ra Ala ya i. Naxee Ala xa seriye rabatuma, nee nan findima tinxintɔɛ ra. ¹⁴ Annabi Munsa mu Ala xa seriye so si gbeteɛ yi, naxee mu findi Yuwifie ra. Kono e na Ala xa seriye rabatu temui naxe e yete janige ma, e bara a kolon a lanma e xa naxan naba, hali e to mu Ala xa seriye soto. ¹⁵ E bara a masen a Ala xa seriye seɓexi e boɲe ma. Won a kolon a nondi na a ra barima e xaxili e rasima, «Yi janige mu fan,» xa na mu, «Yi janige nan fan.» ¹⁶ A rabama na ki ne, Ala ne kiiti sama loxo naxe a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, a mixie gundo birin makiiti. N xibaaru fanyi naxan kawandima, a na nan masenxi.

Yuwifie nun Munsa xa seriye

¹⁷ Kono i tan naxe a Yuwifi nan na i ra. I xaxili tixi Munsa xa Seriye nan na. I a mapoxunxi a i kisima na nan saabui ra. I to bara Ala kolon, na na a ra i i yete igboma. ¹⁸ I Ala sago kolon. I fata fe fanyi sugandide barima i Ala xa seriye xaranxi. ¹⁹ I laxi a ra a

i tan nan findixi donxuie rapere ma ra, a i tan nan findixi te radexe ra mixie be naxee na dimi kui. ²⁰ I laxi a ra a i tan nan findixi xaxilitaree rasima nun dimee karamoxoe ra, barima lonni nun nondi birin na i yi ra i to diine seriye kolonxi. ²¹ I tan naxan boore xaranma, i mu i yete xaranma! I tan naxan mixie tuli ibama mupe tife ra, i mupe tima! ²² I tan naxan a falama a mixie naxa yene raba, i yene rabama! I tan naxan yele na kuye batufe ra, i kuye batude see mujama! ²³ I tan naxan i yete igboma i to Ala xa seriye kolonxi, i na Ala yelebufe ne na ki, i na a xa seriye matandife! ²⁴ Na na a ra, a sebexi Kitaabui kui, «Si gbetee Ala bexuma wo tan Isirayilakae xa fe ra.»

²⁵ Sunne tide na na ne xa i sa Ala xa seriye rabatuxi. Konon xa i sa a xa seriye matandima, i xa sunne bara findi i be sunnatারেয়া ra. ²⁶ Na kui, xa a sa li sunnatারে sa pere Ala xa seriye ma, a a rabatu, a xa sunnatারে mu findima a be sunne xa ra? ²⁷ Naxee mu sunnaxi e fate bende ma, konon e Ala xa seriye rabatuxi, nee wali ki nan fama i makiitide. Mixi sunnaxi nan i ra, Ala xa seriye sebexi na i yi, konon i Ala xa seriye matandima. ²⁸ I naxan masenma kene ma mixie ya i, na xa mu i findixi Yuwifi ra. Tonxuma naxan toma i fate ma, na xa mu a masenxi a i sunnaxi yati. ²⁹ Mixi findife Yuwifi ra, na kolonma bope nan ma. Sunne yete yete fan, sunne na a ra naxan sotoma bope ma, Xaxili Seniyenxi saabui ra. A mu kelima diine seriye sebexi xa ma. Sunne na mixi naxan bope ma, a xa matoxoe mu kelima mixi xa ma, a kelima Ala nan ma.

3

¹ Tide mundun fa na findife Yuwifi ra? Sunne tide na na yire? ² Iyo, yi fee tide gbo ki fanyi. A fole ra, Ala a xa masenyi taxu Yuwifie nan na. ³ Konon xa a sa li go, ndee na e ya ma e kobe rasoxi Ala ra, na noma a niyade Ala fan xa a kobe raso e ra? ⁴ Astofulahi. Adamadi birin findixi wule fale nan na, konon a xa kolon a Ala nondi kanyi mu noma wule falade. A sebexi Kitaabui kui:

«Na kui, i xa woyenyi findima nondi nan na.

Kiiti luma i tan nan be temui birin.»

⁵ Konon xa won ma tinxintারেয়া fa a masenma ne mixie be a Ala tinxin, won fa na ma di? Ala na xonon won ma, won xa a fala a mu tinxin? (N woyenfe ne alo mixie woyenma ki naxe.) ⁶ Astofulahi! Xa Ala mu tinxin, a dunja makiitima di?

⁷ Nde noma a falade, «Xa n ma wule Ala xa nondi makenenma dunja be alako Ala xa tantui soto, munfe ra a fa n findima yunubitoe ra?» ⁸ Won jan xa a fala, «Won xa

fe jaaxi raba alako a xa sa findi fe fanyi ra.» Muxu xili kanɛ na nan falama muxu xun ma, a muxu xa masenyi nan na ki. Kɔnɔ Ala na e makiiti, e fan e sare sɔtɔma nɛ.

Adamadie xa tinxintareya

⁹ Won munse falama fa? Won xa a fala a won tan Yuwifie tinxin dangi si gbetɛ ra? Ade, na mu a ra feo, barima alɔ won jan bara a to, Yuwifie ba, si gbetɛ ba, birin na yunubi nan xa nɔɛ bun ma. ¹⁰ A sebexi:

«Mixi yo mu tinxin,

hali mixi keren.

¹¹ Fe kolonyi yo mu na,

mixi yo mu Ala fenfe.

¹² Birin bara kira fanyi bɛɛin,

e birin xun bara rakana.

Mixi yo mu na naxan fe fanyi rabama,

hali mixi keren, a mu na.

¹³ E dɛ findixi gaburi dɛ ibixi nan na,

e nɛnyi findixi mixi mayenden se nan na.

Bɔximase xɔnɛ nan minima e dɛ kiri ra,

¹⁴ danke nun wɔyɛn xɔnɛ nan e dɛ rafexi.

¹⁵ E sanyi xulun wuli raminife ra,

¹⁶ e dangi dɛdɛ, e kanari nun nimise nan luma e xanbi ra.

¹⁷ E mu bɔɲɛsa kira kolon,

¹⁸ e mu Ala yaragaaxui kolon.»

¹⁹ Won a kolon Ala xa seriye naxan birin masenxi, a a masenxi mixie nan bɛ naxee na a xa seriye nɔɛ bun ma, alako dɛ birin xa balan, seriye xa birin suxu Ala ya i. ²⁰ Na kui, adamadi yo mu findima tinxintɔɛ ra Ala ya i seriye rabatufe saabui ra, barima seriye tan yunubi nan tun makenenma, adamadi xa a kolon a yunubitɔɛ na a ra.

Tinxinyi naxan kelima Ala ma,

naxan sɔtɔma danxaniya saabui ra

²¹ Kɔnɔ yakɔsi, tinxinyi bara makenen naxan mu kelima seriye rabatufe ma. A kelima Ala yetɛ nan ma, alɔ a sebexi seriye nun namijnɔnmɛɛ xa Kitaabuie kui ki naxɛ. ²² Yi tinxinyi naxan kelima Ala ma a sɔtɔma danxaniya nan saabui ra, birin a sɔtɔ naxee

danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. Ala mu mixi yo rafisaxi a boore be,²³ barima birin findixi yunubitoe nan na, birin bara gan Ala xa noore ra,²⁴ birin tinxinyi sotoma Ala xa hinne nan tun saabui ra. Ala adama kima yi tinxinyi ra won xunsarama Isa nan saabui ra, a xa Mixi Sugandixi.²⁵ Ala a tan nan findi serexe ra, a wuli ramini ne alako naxee na danxaniya a ma, e xa yunubie xa xafari. Yi a masenxi ne a Ala tinxin, barima a xa dije kui, a nu bara adamadie xa yunubie lu na e mu makiiti, e naxee rabaxi waxati dangixi.²⁶ Kono yi waxati Ala bara a xa tinxinyi masen alako birin xa a kolon a a tinxin, e man xa a kolon a a tan nan tinxinyi fima mixi ma naxan danxaniyaxi Isa ma.

²⁷ Na kui, mixi fa a yete igboma munse xa fe ra? Fefe! Munfe ra? Mixi noma a yete matoxode a to diine seriye rabatuxi? Ade, barima tinxinyi sotoma danxaniya nan tun saabui ra.²⁸ Won a kolon a danxaniya nan mixi matinxinma Ala ya i, seriye xa kewalie xa mu a ra.²⁹ Ka Ala findixi Yuwifie gbansan nan Marigi Ala ra? Si gbete fan Marigi Ala xa mu a ra? Iyo, si gbete fan Marigi Ala nan yati a ra,³⁰ barima Ala keren peti na a ra. A tan nan mixi sunnaxie matinxinma a ya i danxaniya saabui ra, a man tinxinyi fima sunnataree fan ma na danxaniya kerenyi nan saabui ra.³¹ Won fa na ma di? Won xa a fala a Ala xa seriye tide mu na won to danxaniyaxi Isa ma? Astofulahi! Won jan bara Ala xa seriye tide ramini.

4

Ibrahim findife tinxintoe ra Ala ya i danxaniya saabui ra

¹ Won xa misaali tongo Ibrahim ma, won tan Yuwifie benba. A munse kolon yi xa fe ra? ² Xa a sa li nu Ibrahim findi tinxintoe ra a xa wali nan saabui ra, a nu noma a yete matoxode, kono Ala tan ya i mu a ra. ³ Kitaabui munse falaxi na xa fe ra? «Ibrahim naxa danxaniya Ala ma, Ala naxa na findi tinxinyi ra a be.» ⁴ Walike na a sare soto, na mu findima a be ki xa ra, barima a xa wali sare na a ra a lanma a xa naxan soto. ⁵ Kono mixi naxan xaxili mu tixi a xa wali ra, naxan danxaniyaxi Marigi ma naxan mixi kobi findima tinxintoe ra, Ala na kanyi xa danxaniya findima a be tinxinyi nan na. ⁶ Dawuda fan a masen ne a heeri na mixi be Ala bara naxan findi tinxintoe ra a ya i, bafe a xa walie ra:

⁷ «Heeri na mixie be,

Ala bara dije naxee xa wali kobie ma,
naxee xa yunubie bara xafari.

⁸ Heeri na mixi be,

Ala mu naxan xa yunubi rabaxi maxarinma.»

⁹ Na kui, yi heeri naxan ma fe falaxi, mixi sunnaxie gbansan nan a soto, ka mixi sunnatarae fan noma a sode? Won jan bara a fala a Ibrahima to danxaniya Ala ma, Ala a xa danxaniya nan findi tinxinyi ra a be. ¹⁰ Na rabaxi a be mun temui? A to nu sunnaxi ba, ka a to mu nu sunnaxi? Ala na rabaxi a be temui naxe, Ibrahima mu nu sunnaxi. ¹¹ Na xanbi, a naxa sunna alako a xa findi tonxuma ra naxan a masenma a Ala bara a xa danxaniya findi tinxinyi ra a be beenun a xa sunna. Na kui, a naxa findi danxaniyare birin benba ra naxee mu sunnaxi, Ala bara naxee xa danxaniya findi tinxinyi ra e be. ¹² A tan nan findixi mixi sunnaxie fan benba ra naxee mu e xaxili tima e xa sunne ra, kononaxee man jerema danxaniya kui alo won benba Ibrahima jere ki naxe beenun a xa sunna.

¹³ Ala laayidi tongo ne Ibrahima nun a bonsae be, a e fama dunja sode ke ra. Kononaxa laayidi mu keli a xa diine seriye rabatufe xa ma. A kelixi tinxinyi nan ma a naxan soto danxaniya saabui ra. ¹⁴ Xa a sa li nu seriye rabatufe nan a niyama mixie xa findi ketongoe ra, danxaniya tide yo mu luma na fa, Ala xa laayidi fan bara kana na temui. ¹⁵ Barima seriye fama Ala xa xone nan na, kononaxa seriye mu na dennaxe, seriye matandi fan mu na.

¹⁶ Na kui, Ala xa laayidi soto danxaniya nan saabui ra, alako a xa findi Ala xa hinne ra Ibrahima xa die birin be, birin xa a soto. A mu findima seriye rabatuma gbansan xa gbe ra, kononaxa birin gbe na a ra naxee danxaniyaxi alo Ibrahima. A bara findi won birin benba ra ¹⁷ alo a sebexi ki naxe, «N bara i findi si gbegbe benba ra.» A findixi won benba ra Ala nan ya i, a danxaniya naxan ma, naxan nii rasoma faxamixie fate, naxan se birin daaxi.

¹⁸ Ibrahima to danxaniya, a naxa la a ra a Ala fama a xa laayidi rakamalide alo a falaxi a be ki naxe, «I bonsae wuyama yi ki ne.» A naxa a xaxili ti na ra hali a ya to mu nu tixi sese ra naxan a masenma a be a na fe fama ne rakamalide. Na kui, a naxa findi si gbegbe benba ra. ¹⁹ Ibrahima nu bara simaya je keme pondon soto, a xa simaya nu bara xurun, a xa gine Sara fan mu nu noma di baride sonon. Kononaxa hali a to na birin fahaamu, sese mu ba Ibrahima xa danxaniya ra. ²⁰ A mu siike Ala xa laayidi ma, a xa danxaniya jan naxa senbe soto, a nu Ala batu. ²¹ A nu laxi a ra feo, a Ala noma a xa laayidi rakamalide. ²² Na na a ra «Ala naxa na findi tinxinyi ra a be.» ²³ Kononaxa Kitaabui naxan

masenxi a falafe ra, «Ala naxa na findi tinxinyi ra a be,» na mu sebe Iburahima gbansan xa be. ²⁴ A sebei won tan nan fan yati be, won tan naxee danxaniyaxi Ala ma naxan won Marigi Isa rakeli faxe ma. Ala won fan ma danxaniya findima ne tinxinyi ra won be. ²⁵ Won Marigi faxe won ma yunubie nan ma fe ra, a man naxa keli faxe ma, alako won xa findi tinxintsee ra Ala ya i.

5

Lanyi luxi won nun Ala tagi Isa nan saabui ra

¹ Na kui won to bara findi tinxintsee ra Ala ya i danxaniya saabui ra, lanyi nun bopesa bara lu won nun Ala tagi won Marigi Isa saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi. ² Won ma danxaniya Marigi Isa ma, na bara won naso Ala xa hinne kui won fa sabatixi naxan ma. Won seewaxi nan fa a ra won xaxili to tixi Ala xa nore ra. ³ Dangi na fan na, won man seewama won ma toore kui, barima won a kolon a toore duluxotoya nan naminima. ⁴ Won ma tun nabexi fan a niyama ne won xa yuge fanyi soto naxan Ala kenema. Na yuge mooli fan a niyama ne won xa won xaxili ti Ala ra. ⁵ Won man mu yaagima won xaxili to tixi Ala ra, barima Ala bara a xa xanunteya xele won bopse kui a Xaxili Seniyenxi saabui ra a bara naxan fi won ma.

⁶ Waxati to kamali, won senbe yo mu nu na temui naxe, Ala xa Mixi Sugandixi naxa faxe yunubitsee be. ⁷ A xoxoxo ki fanyi mixi dijefe a nii ma tinxin mixi xa fe ra. Kono temunde, mixi nde fan noma limaniyade a xa faxamixi fanyi nde be. ⁸ Kono Ala a xa xanunteya masenxi won be yi nan na: Won nu findixi yunubitsee ra temui naxe, Ala xa Mixi Sugandixi naxa dije a nii ma won ma fe ra.

⁹ Na kui, won to bara findi tinxintsee ra Ala ya i Isa xa serexe saabui ra, won xa a kolon a man mu taganma won nakiside Ala xa gbaloe ma. ¹⁰ Barima won nu findixi Ala yaxuie ra temui naxe, a xa Di xa faxe saabui naxa won tagi yailan, yakosi won nun Ala tagi to bara yailan, won a kolon a won nakisima ne a xa Di xa kisi saabui ra. ¹¹ Na man fari, won seewaxi ne Ala ra a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa saabui ra, naxan bara won nun Ala tagi yailan.

Adama fafe faxe ra,

Isa fafe kisi ra

¹² Na kui, yunubi naxa so dunija mixi keren saabui ra. Faxe fan naxa so dunija

yunubi xa fe ra, a din mixi birin na barima adamadie birin bara yunubi raba. ¹³ Yunubi nu na dunija ma beenun Ala xa a xa seriye fi Annabi Munsa ma, kono xa seriye mu na, yunubi fan mu na mixi yo ma. ¹⁴ Kono faxe tan nu na dunija ma, keli won benba Adama ma han Annabi Munsa, hali na mixie xa yunubi to mu nu luxi alo won benba Adama gbe naxan Ala xui yati matandi.

Adama nu misaalixi mixi nan na naxan nu fafe. ¹⁵ Kono Ala won kixi naxan na, na nun Benba Adama xa yunubi keren mu a ra. Iyo, adamadi gbegbe faxaxi yi mixi keren xa yunubi nan saabui ra, kono Ala xa hinne dangi na ra ki fanyi, barima a adamadie kixi a xa Mixi Sugandixi Isa naxan na, na bara mixi gbegbe rakisi a xa hinne saabui ra. ¹⁶ Adama xa yunubi nun Ala adamadie kixi naxan na, e foxi tagi ikuya. Mixi keren xa yunubi to makiiti, gbaloe nan fa. Kono Ala adamadie kixi naxan na, a fa mixi gbegbe xa yunubi raba xanbi ne, a fa feere ra mixi matinxinma ki naxe Ala ya i. ¹⁷ Mixi keren xa yunubi raba naxa a niya faxe xa no dunija ra, kono Ala xa Mixi Sugandixi Isa wali foxi dangi na ra pon! Adamadie naxee bara Ala xa hinne soto naxan dande mu na, a nun a xa tinxinyi a won kixi naxan na, nee noe sotoma kisi kui mixi keren nan saabui ra, naxan findi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra.

¹⁸ Na kui, mixi keren xa yunubi naxa a niya adamadie birin xa lu yunubi xa gbaloe bun ma, kono mixi keren xa wali tinxinxin nan man tinxinyi nun kisi fima adamadie birin ma. ¹⁹ Alo mixi keren to Ala xa yaamari matandi, adamadi birin naxa findi yunubitsee ra na mixi kerenyi saabui ra, adamadi gbegbe man findima tinxintsee ra Ala ya i mixi keren nan fan saabui ra a to Ala xa yaamari rabatu.

²⁰ Seriye fi ne yunubi xa gbo. Kono yunubi to gbo, Ala xa hinne naxa gbo ki fanyi dangi na ra! ²¹ Na kui, yunubi xa noe findixi faxe nan na, kono Ala xa hinne xa noe findima tinxinyi nan na alako mixi xa kisi abadan. Na birin nabama won Marigi Isa nan saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi.

6

Konyiya naxan mixi xaninma faxe ma, nun konyiya naxan mixi xaninma kisi ma

¹ Won fa munse falama fa? Won man xa nu lu yunubi raba ra, alako Ala xa hinne xun xa masa? ² Astofulahi! Won bara won kobe so yunubi ra alo faxamixi a kobe soma dunija ra ki naxe. Won man fa noma jerede yunubi kui di? ³ Won tan birin naxee

bara won xunxa ye xɔɔra, won nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan fa a ra fa. Wo mu a kolon a won xunxafe ye xɔɔra na bara misaali Isa xa faxe ra? ⁴ Won xunxafe ye xɔɔra saabui ra, won nun Marigi Isa bara faxes, won man bara sa gaburi a seeti ma. Yi rabaxi ne alako won fan xa duniɲeigiri neene tongo, ala Ala xa Mixi Sugandixi keli faxamixie tagi ki naxe Baba Ala senbe makaabaxi saabui ra.

⁵ Na kui, xa won nun Marigi Isa bara findi keren na won won xunxaxi ye xɔɔra temui naxe a xa faxe ma misaali ra, won man fama ne rakelide faxe ma ala a tan. ⁶ Won xa a kolon a won ma fe fori bara banban wuri magalanbuxi ma a nun Marigi Isa ra, alako won yuge fori xa masara naxan nu yunubi rabama, won naxa findi yunubi xa konyie ra sɔnɔn. ⁷ Barima xa mixi bara faxes, a kanyi bara gbilen yunubi rabafe fɔxɔ ra. ⁸ Yakɔsi, xa won bara faxes won nun Ala xa Mixi Sugandixi, won man laxi a ra a won kisima ne won nun a tan, ⁹ barima won a kolon a Ala xa Mixi Sugandixi to bara rakeli faxe ma na ki a mu faxama sɔnɔn. Faxe xa nɔe yo mu na a fari sɔnɔn. ¹⁰ A to faxes, yunubi mu sese noma a ra sɔnɔn. A to bara rakeli faxe ma, a fa kisixi Ala nan be. ¹¹ Na kui, wo xa wo yete to faxamixi ra yunubi tan mabiri. Wo man to kisixi, wo bara findi Ala nan xa kisi mixi ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra.

¹² Na nan a toxi a mu lan yunubi xa nɔ wo nii ra sɔnɔn, alako wo naxa bira wo nii waxɔnfe kobie fɔxɔ ra. ¹³ Wo naxa wo fate rabolo yunubi yi, a xa findi fe kobi rabase ra. Wo xa wo yete birin sa Ala sagoe ala mixi naxee kelixi faxe ma, e kisi. Wo fate birin xa findi tinxinyi rabase nan na Ala be ¹⁴ Na kui, wo naxa a lu yunubi xa nɔ wo ra, barima seriye xa nɔe mu wo fari sɔnɔn. Wo fa na Ala xa hinne nan kui.

¹⁵ Won fa na ma di? Seriye xa nɔe to mu won fari sɔnɔn won to fa na Ala xa hinne nan kui, won xa yunubi raba yire? Astɔfulahi! ¹⁶ Wo mu a kolon a wo na wo yete findi mixi nde xa konyi ra, fo wo xa a xa yaamari birin nabatu? Wo mu a kolon a wo na naxan xa yaamari rabatu, na nan findixi wo marigi ra, a na fa findi yunubi ra naxan wo xaninma faxe ma, xa na mu a findi Ala ra naxan wo xaninma kisi ma? ¹⁷ Kɔnɔ Ala tantu! Wo tan naxee nu findixi yunubi xa konyie ra, nɔndi to kawandi wo be, wo na nan nabatufe fa wo boɲe birin na. ¹⁸ Wo bara xɔreya yunubi xa konyiya ma, wo fa findixi Ala xa konyie nan na, alako wo xa bira tinxinyi fɔxɔ ra. ¹⁹ N woyenfe ne wo be ala mixie woyenma ki naxe, alako wo xa fahaamui sɔtɔ. Singe ra nu, wo nu wo yete findixi yunubi xa konyie nan na, wo xa wali kobie nu siga xun masa ra tun. Kɔnɔ yakɔsi, wo xa findi tinxinyi nan xa konyie ra, wo lu seniyyenyi kira xɔn.

²⁰ Wo to nu na yunubi xa konyiya kui, tinxinyi xa nœ yo mu nu na wo fari. ²¹ Wo nu jërëma fe kobi naxee kui, wo fa yaagixi naxee ra to, nee munse fanxi wo ma? Faxë gbansan nan fama na fe moolie xanbi ra. ²² Kòno yakösi, wo to bara mini yunubi xa konyiya kui, wo findi Ala xa konyie ra, wo seniyenyi nan sotofe yi ki naxan a niyama wo xa kisi abadan. ²³ Barima yunubi sare findixi faxë nan na, kòno Ala xa ki findixi a xa hinne nan na: Won xa kisi abadan won Marigi Isa saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi.

7

Danxaniyatœ xa yete sotoe seriye yi

¹ N ngaxakerenyie, wo to seriye kolon, wo mu a kolon a seriye xa nœ na mixi fari han a xa simaya dande gbansan ne? ² Na kui, gine naxan xa futi bara xiri, a na futi seriye bun ma han a xa mœri xa simaya dan temui ne. Kòno xa a xa mœri xa simaya dan, na futi seriye fan bara dan. ³ Xa a sa li a xa mœri na dunija ma, a tan fa dœxo xeme gbete xœn, a bara findi yenela ra. Kòno xa a xa mœri faxes, a fan bara fulun na futi seriye ma. Hali a dœxo xeme gbete xœn ma kœre, yenela mu ara.

⁴ N ngaxakerenyie, a na na ki ne wo fan be. Wo fan bara lu alo faxamixie seriye tan mabiri, Ala xa Mixi Sugandixi xa faxë saabui ra. Wo fa findixi gbete nan gbe ra, a tan naxan kelixi faxamixie tagi, alako won xa wali fanyi raba Ala be. ⁵ Barima, won to nu jërëma won yete waxœnfe kobie ma, seriye nu won bœpe ratema yunubi rabafe ma. Won to nu biraxi na waxœnfe kobie fœxo ra, nee nu won xun tixi faxë nan na. ⁶ Kòno yakösi fa, won bara xœreya soto seriye xa konyiya ma, won lu alo faxamixie seriye tan mabiri. Na kui, won mu fa walima Ala be a kepa fori xa ma sœnœn, alo won to nu na seriye sebexi xa nœ bun ma temui naxe. Won fa walima Ala be a kepa neene nan na, Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra.

Seriye nun yunubi

⁷ Won fa na ma di? Seriye findixi yunubi nan na? Astœfulahi! Seriye nan a niya n xa yunubi kolon, barima n mu milanteya kolonma nu xa seriye xa mu a fala n be nu, «I naxa mila.» ⁸ Kòno yunubi naxa feere soto yaamari ra, a milanteya mœli birin naso n bœpe ma, barima seriye mu na dennaxe, yunubi fan mu luma naa. ⁹ Singe ra n nu baloxi seriyetareya nan kui, kòno seriye to fa, yunubi naxa balo n bœpe kui fa, a n findi faxamixi ra. ¹⁰ Yaamari naxan nu lan a xa findi kisi ra, na naxa findi n be faxë ra, ¹¹ barima yunubi to feere soto yaamari ra, a naxa n mayenden, a n faxes yaamari saabui ra.

¹² Na kui, seriye seniye, yaamari fan seniye, a tinxin, a man fan. ¹³ Won xa a fala fa, a fe fanyi bara findi faxe ra n be? Astofulahi! Yunubi nan findixi faxe ra n be fe fanyi saabui ra, alako yunubi xa makenen yunubi ra, a xa mini a yunubi ki yati ma yaamari saabui ra.

¹⁴ Won a kolon a seriye kelixi Ala nan ma, konon n tan findixi adamadi nan na, yunubi xa konyi. ¹⁵ N naxan nabama, n mu a ya yo kolon, barima n wama n xa naxan naba, n mu na xa rabama. N fe naxan xonxi, n na nan yati rabama. ¹⁶ Xa a sa li n fe rabama n mu wama n xa naxan naba, na a masenma ne a n bara la a ra a seriye fan. ¹⁷ Na kui, n tan yete yati xa mu yi fe rabafe. Yunubi naxan na n boje ma, na nan a rabafe, ¹⁸ barima n a kolon, a fe fanyi yo mu na n boje ma n yete fate bende tan kepa ma. Nate na n be n xa fe fanyi raba, konon noe mu na n be n xa a raba. ¹⁹ N wama fe fanyi naxan nabafe, n mu na xa rabama. N mu wama fe kobi naxan nabafe, n na nan yati rabama. ²⁰ Na kui, xa a sa li n fe rabama n mu wama naxan nabafe, n tan yete yati xa mu a rabafe. Yunubi naxan na n boje ma, na nan na a rabafe.

²¹ Na kui, n yi fe nan toxi n ma dunipeigiri kui: N na wa fe fanyi rabafe, n mu noma fefe ra fo fe kobi. ²² N boje tan kui, Ala xa seriye rafan n ma, ²³ konon n fe gbete nan toma n ma, naxan a niyama n xa yunubi raba. Yi fe naxan n xaninma yunubi ma, a seriye gerema naxan nafan n xaxili ma, a n findi a xa konyi ra. ²⁴ N jaxankataxi mato! Nde noma n nakiside yi fate bende xa noe ma naxan na n xaninfe faxe ma? ²⁵ Tantui xa rasiga Ala ma naxan won nakisima won Marigi Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi!

Na kui, n xaxili tan ma, n bara findi Ala xa seriye xa konyi ra, konon n fate bende tan ma, n findixi seriye xa konyi nan na naxan n natutunma yunubi ma.

8

Isayankae xa kalamutareja

¹ Na kui, kiiti mu kanama mixie ra sonon naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, naxee na Isa i, ² barima Ala Xaxili Seniye naxan kisi fima, a bara won namini yunubi nun faxe xa seriye xa noe bun ma Marigi Isa saabui ra. ³ Diine seriye mu no naxan na, barima mixi waxonfe kobi nu bara a rahalaki, Ala tan na nan nabaxi. A naxa mixi xa yunubi senbe xun nakana a to a xa Di xee yunubitoe fate bende maniye ra a xa findi yunubi serexe ra. ⁴ Na rabaxi ne, alako seriye tinxinyi naxan masenxi, a xa no rakamalide won be, won tan naxee mu perefefe adama waxonfe kobi ma,

won tan naxee na jerefe Ala Xaxili Seniyenxi ma.

⁵ Naxee jerefe adama waxonfe ma, e xaxili rafexi adama waxonfe nan na. Kono naxee jerefe Ala Xaxili Seniyenxi ma, e tan nafexi Ala Xaxili Seniyenxi waxonfe nan na. ⁶ Naxee e xaxili luxi fe kobi rabafe ma, e xun tixi faxe nan na. Kono naxee e xaxili luxi Ala Xaxili Seniyenxi xa fe ma, e kisi nun bojesa nan sotoma. ⁷ Naxee e xaxili luxi e yete waxonfe yi, e findixi Ala yaxuie nan na. E mu Ala xa seriye rabatuma, e jan mu noma a rabatude. ⁸ Naxee biraxi e yete waxonfe foxo ra, e xa fe mu noma Ala kenende.

⁹ Kono wo tan mu na wo yete sagoe sonon. Xa Ala Xaxili Seniyenxi sabatixi wo i, wo fa na Ala Xaxili Seniyenxi nan sagoe. Ala xa Mixi Sugandixi Xaxili mu na naxan yo yi ra, na kanyi mu findixi Isa gbe ra. ¹⁰ Xa wo nun Ala xa Mixi Sugandixi bara findi keren na, wo fate bende tan faxama yunubi nan ma fe ra, kono Ala Xaxili Seniyenxi tan wo rakisima ne barima wo bara matinxin Ala ya i. ¹¹ Ala nan Isa rakeli faxamixie tagi. Xa a tan Ala Xaxili nan sabatixi wo i, a tan naxan a xa Mixi Sugandixi rakeli faxe ma, a man fama ne wo fate bende rakiside a Xaxili saabui ra naxan sabatixi wo i.

¹² Na kui, n ngaxakerenyie, doni nde na won ma, kono a mu na won ma won yete fate bende xa seeti xe. A mu lan won man xa lu a sagoe sonon won man xa a waxonfe kobi raba. ¹³ Xa wo jere fate bende waxonfe kobie ma, wo faxama ne, kono xa wo gbilen e foxo ra Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, wo kisima ne, ¹⁴ barima Ala Xaxili Seniyenxi mixi naxee birin najerema, e tan findixi Ala xa die nan na. ¹⁵ Ala mu xaxili fixi wo ma naxan man wo findima gaaxui xa konyie ra. A a yete Xaxili Seniyenxi nan fixi wo ma naxan wo findixi a xa die ra, naxan a niyama won xa no won xui itede Ala ma, won na a xili, «N Ba, n Ba!» ¹⁶ Na kui, Ala Xaxili Seniyenxi nun won yete xaxili a masenma a won findixi Ala xa die nan na. ¹⁷ Anun, won to findixi a xa die ra, won bara findi Ala xa ketongoe ra, won nun a xa Mixi Sugandixi. Barima, xa won toore a xa toore, won man fama ne xunnakeli sotode alo a tan.

Danxaniyatsee xaxili tide

¹⁸ N laxi a ra won toore naxan tima yi dunja ma yi ki, a nun won fama xunnakeli naxan sotode, e tagi ikuya ki fanyi! E jan mu noma sade e boore ma. ¹⁹ Daali birin mame tife waxati ra, Ala a xa die makenenma temui naxe, ²⁰ barima dunja birin na Sentane xa noe bun ma, tide yo mu naxan ma. Na mu kelixi dunja yete xa ma, a kelixi Ala nan ma. Kono na birin kui xaxili tide luxi birin be. ²¹ Waxati fama fade daali fulunma temui naxe

kanari xa konyiya bun, a fan xoreya nun xunnakeli soto a nun Ala xa die ra. ²² Won a kolon, a kabi a fole han to, daali birin na a kui iwafe ne toore kui, alo gine di furi na keli a ra. ²³ Kono daali gbansan xa mu a ra. Hali won tan naxee bara Ala Xaxili Seniyenxi soto a xa ki singe ra, won tan yati na won kui iwafe, han Ala won findima a xa die ra temui naxe, a won fate nora. ²⁴ Won xaxili to ti a ra, na nan a ra won bara kisi, kono won xaxili man tixi a ra. Kono xa mixi ya fe to a xaxili nu tixi naxan na, na kanyi mu a xaxili tima na ra sonon. Mixi noma a xaxili tide fe nde ra a jan bara naxan soto? ²⁵ Kono xa won xaxili tixi fe nde ra won mu naxan toxi sinden, won na mamema tun nabexi nan kui.

²⁶ Ala Xaxili Seniyenxi fan fama ne won malide won ma senbetareya kui. Won mu a kolon a lan won xa maxandi naxan naba, kono Ala Xaxili Seniyenxi nan Ala maxandima won be mayandi xui ra naxan mu noma masarade woyenyi ra. ²⁷ Anun, Ala, naxan won bope ma fe kolon, a a Xaxili Seniyenxi xa maxandie kolon, barima Xaxili Seniyenxi maxandi tima seniyentoe be Ala sagoe nan ma.

²⁸ Won man a kolon a Ala walima fe birin kui a xanuntenyie xa munafanyi nan be, a bara naxee xili a yete sagoe ma. ²⁹ Barima Ala bara mixi naxee sugandi, a nu e kolon kabi fe folo fole, a naxa a ragiri e ma e xa findi a xa Di maniyee ra, alako a xa Di tan xa findi di singe ra a ngaxakerenyi gbegbe tagi. ³⁰ A bara na ragiri naxee ma, a man bara e xili. A bara naxee xili, a man bara e findi tinxintoe ra a ya i. A bara naxee findi tinxintoe ra, a man bara xunnakeli fi e ma.

Ala xa xanunteya a xa die be

³¹ Won munse falama na kui fa? Ala to na won be, nde fa noma tide won kanke? ³² A tan naxan mu tondi a xa Di yati ma, a a ba serexe ra won birin be, a mu fama xe won kide se birin na safe ra a xa Di xun ma? ³³ Nde noma Ala xa mixi sugandixie kalamude? Ala yete nan e findixi tinxintoe ra a ya i. ³⁴ Nde fa kiiti rakanama e ra sonon? Ala xa Mixi Sugandixi Isa naxan faxe, Ala naxan man nakeli faxe ma, a magoroxi Ala yirefanyi ma, a nu a maxandi won be. ³⁵ Nde fa won bama Ala xa Mixi Sugandixi xa xanunteya yi? Munse noma na ra? Toore, ka xoroxoe, ka jaxankate, ka kaame, ka lufe xepa ra, ka fitine, ka santidegema? ³⁶ Alo a sebexi ki naxe,

«Feepe, e muxu faxama i tan nan ma fe ra.

E muxu findixi yexee nan na e naxee kon naxabama.»

³⁷ Kɔnɔ na birin kui, won bara nɔɛ sɔtɔ na fe birin xun ma won xanuntenyi saabui ra. ³⁸ Barima n laxi a ra, a sese mu nɔma won bade Ala xa xanunteya yi. A findi faxe ra ba, gbaloe ba, maleke ba, jinnɛe ba, yi waxati ba, waxati naxan sa fama ba, senbema naxee kuye ma ba, ³⁹ naxan birin na dunɔpa xun ma, naxan birin na bɔxi bun ma, a findi daali yo ra, e sese mu nɔma won nun Ala xa xanunteya rafatande, a bara naxan masen won be won Marigi Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi!

9

Ala xa sugandi

¹ N xa nɔndi fala wo be. N mu wule falama barima n findixi Ala xa Mixi Sugandixi gbe nan na. N sondonyi nun Ala Xaxili Seniyenxi fan findixi seedee nan na, a nɔndi nan a ra ² n bɔɔe sunnunxi ki fanyi, danyi mu naxan ma, ³ n ngaxakerenyie xa fe ra. Xa a sa e malima ne nu, n tinxi a ra n tan yete yati xa danke sɔtɔ, muxu nun Ala xa Mixi Sugandixi xa fatan e tan ma fe ra, n barenyie muxu nun naxee si keren a ra. ⁴ Yuwifie nan na e ra, Ala naxee sugandi e xa findi a xa die ra, a naxa a xa nɔre masen e be. Ala saatɛe nun laayidie tongo e tan nan be, a a xa seriye nun a batu ki fi e ma. ⁵ E tan nan bɔnsɔe benbae na Kitaabuie kui, Ala xa Mixi Sugandixi fan kelixi e tan nan bɔnsɔe tagi a fate bende ki ma. Tantui nun batui xa rasiga Ala ma abadan, a tan naxan na birin xun ma. Amina.

⁶ Kɔnɔ a mu luxi xe alɔ Ala xa laayidi kanaxi ne. Barima naxee keli Isirayila bɔnsɔe, e birin xa mu findi Isirayila die yati ra. ⁷ E to barixi Iburahima bɔnsɔe, na mu a falaxi xe de a e birin nan findixi a xa die yati ra, barima Ala a masen ne Iburahima be, «Isiyaga nan fama findide i bɔnsɔe ra n naxan laayidi i be.» ⁸ Yi a masenxi ne, a di naxee bari Iburahima be a fate bende ki ma, nee xa mu findixi Ala xa die ra. Kɔnɔ di naxee bari Ala xa laayidi saabui ra, nee nan findi Iburahima bɔnsɔe ra Ala ya i. ⁹ Barima Ala yi nan laayidi Iburahima be, «N gbilenma tamuna yi temui jɔndɔn, n a lima Sara bara di xeme sɔtɔ.»

¹⁰ Na gbansan fan mu a ra. Won benba Isiyaga nan findixi Rebeka xa di firin birin baba ra. ¹¹ Kɔnɔ beenun gulie xa bari e xa fe fanyi xa na mu fe jaaxi nde raba, Ala naxa di keren sugandi e firin tagi alako a sagoe xa raba. ¹² Yi di mu sugandi kewalie yo xa fe ra. Na sugandi findixi Ala xa xili nan na. Na kui, Ala naxa a masen Rebeka be, «Fori nan luma a xunya xa nɔe bun ma.» ¹³ Alɔ a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «N bara Yaxuba

xanu, kɔnɔ n bara mɛɛ Esayu tan na.»

¹⁴ Won fa na ma di? Won xa a fala a Ala mu tinxin? Astɔfulahi! ¹⁵ Ala a masen nɛ Munsa bɛ, «N hinnema mixi nan na n na wa hinnefe naxan na. N kinikinima mixi nan ma n na wa kinikinife naxan ma.» ¹⁶ Na kui, Ala xa sugandi mu kelima mixi waxɔnfe xa ma, xa na mu mixi xa kate ma. A kelima Ala xa hinne nɛ. ¹⁷ A sɛbɛxi Kitaabui kui, Ala naxa a fala Firawuna bɛ, «N i rakelixi nɛ, n mangɛya fi i ma, alako n xa n senbɛ masen i saabui ra, dunipa birin xa n xili kolon.» ¹⁸ Na kui, a hinnema mixi ra a na wa hinnefe naxan yo ra, a man mixi sondonyi raxɔrɔxɔma a na wa naxan sondonyi raxɔrɔxɔfe.

¹⁹ Nde nɔma a falade n bɛ, «Ala fa kote sama mixi xun ma munfe ra? Mixi nɔma tondide a xa maragiri ra yire?» ²⁰ Kɔnɔ i tan adamadi findixi nde ra i to fa Ala matandima? Fɛɛ yailanxi xa a fala a yailanma bɛ, «Munfe ra i n yailanxi yi ki?» ²¹ A di, fɛɛ yailanyi na fɛɛ firin yailan bende keren na, a mu nɔma fɛɛ keren yailande wali nde xa fɛ ra naxan tide gbo, a boore fan yailan wali nde xa fɛ ra naxan tide mu gbo? ²² Xa a sa li Ala wama a xa xɔnɛ nun a senbɛ masenfe, a mu nɔma na rabade xɛ? Kɔnɔ a xa sabari xungbe kui, Ala dipɛxi mixie ma a xɔnɔxi naxee ma, gbaloe ragataxi naxee bɛ. ²³ A yi rabaxi nɛ alako a xa a xa nɔrɛ makaabaxi masen a to hinnema mixie ra, a nu bara naxee sugandi kabi a fɔlɛ, e xa nɔrɛ sɔtɔ. ²⁴ Won tan nan findixi na mixie ra a bara naxee xili keli si birin kui. Yuwifie gbansan mu a ra. ²⁵ A a masenxi Annabi Hose xa Kitaabui kui,

«Naxee mu findixi n ma mixie ra,

n e xili falama <n ma mixie.>

Naxan mu findixi n ma pama xanuxi ra,

n a xili falama <n ma pama xanuxi.> »

²⁶ «Ala man a fala e bɛ dennaxɛ, <N ma pama mu wo ra,>

a e xili falama nɛ naa, <Ala xa die, Ala naxan na na.> »

²⁷ Annabi Esayi fan a xui ite nɛ a to nu kawandi tima Isirayila xa fɛ ra,

«Hali Isirayila mixie wuya alɔ meyen xɔri naxan na baa dɛ,

a dɔnxɔɛ di nan tun kisima,

²⁸ barima Ala naxan masenxi,

a a rabama nɛ dunipa ma,

a a rakamali kerenyi ra.»

²⁹ Annabi Esayi man a masen nɛ,

«Xa Ala Senbe Birin Kanyi mu bonsœ nde lu won be nu,
won luma ne nu alo Sodoma,
won maniyama Gomora nan na nu.»

³⁰ Won fa na ma di? Si gbete naxee mu nu katama e xa tinxinyi soto Ala ya i, e tan bara fa a soto danxaniya saabui ra, ³¹ kono Isirayila jama naxan nu katama e xa seriye rabatu alako e xa tinxinyi soto Ala ya i, e tan mu no na seriye rabatude. ³² Munfe ra? Barima e mu bira tinxinyi foxo ra danxaniya saabui ra, e joxo a ma a e noma a sode e xa kewalie saabui ra. E bara e sanyi radin geme ra naxan xili falama, «mixi rabira geme». ³³ Alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe,
«Wo a mato, n bara geme dexo Siyoni,
mixie e san nadinma naxan na,
geme naxan mixie rabirama.
Kono naxan yo danxaniya a ma, na kanyi mu yaagima.»

10

Isirayila tinxinyi naxan sotoma danxaniya saabui ra

¹ N ngaxakerenyie, n boje waxonfe birin na naxan na, Yuwifie xa kisi soto. N ma Ala maxandi nan na ki e be. ² N na e seede ra, a e senbe saxi Ala xa fee kui, kono na mu kelixi lonni xa ma. ³ E to mu a kolon Ala mixi matinxinma a ya i ki naxe, e naxa kata e xa e yete kan matinxin. Na kui, e mu e yete magoro Ala be a tan xa tinxinyi fi e ma. ⁴ Ala xa Mixi Sugandixi bara ge Munsa xa seriye rakamalide, alako naxan yo na danxaniya a ma, na kanyi xa tinxinyi soto.

⁵ Annabi Munsa to nu tinxinyi xa fe masenfe naxan sotoma seriye rabatufe ma, a yi nan sebe Kitaabui kui, «Mixi naxan yi seriye rabatuma a simaya sotoma ne a saabui ra.» ⁶ Kono a to nu tinxinyi xa fe masenfe naxan sotoma danxaniya saabui ra, a yi nan sebe,

«I naxa i yete maxorin,

«Nde tema koore?» »

Ala xa Mixi Sugandixi mu goroxi xe keli koore ma?

⁷ «Xa na mu a ra i i yete maxorin,

«Nde goroma boxi bun?» »

Ala xa Mixi Sugandixi mu kelixi faxamixie xa tagi?

⁸ Kitaabui munse masenxi?

«Ala xa masenyi makore i ra.

A na i de kiri ma,

a na i bope fan ma.»

Na masenyi findixi danxaniya masenyi nan na muxu naxan kawandife: ⁹ A i na a fala i de ra a Marigi nan na Isa ra, i man naxa la a ra i bope kui a Ala bara a rakeli faxamixie tagi, i kisima ne. ¹⁰ Mixi danxaniyama yi masenyi ma a bope nan kui, a tinxinyi soto Ala ya i. A na la a ra, a a falama a de nan na, a kisi soto. ¹¹ Kitaabui a masenxi, «Mixi yo danxaniya a ma, a kanyi mu yaagima.» ¹² Tagi rasa yo mu na Yuwifie nun si gbete tagi. Marigi keren nan na e birin be, a man mixi birin kima ki fanyi ra naxee na a xili. ¹³ Alo Kitaabui a masenxi ki naxe, «Naxan yo na Alatala xili, na kanyi kisima ne.»

¹⁴ Kono na kui, e noma a xilide di xa e mu danxaniyaxi a ma? E fa danxaniyama a ma di xa e mu nu a xa fe me? E fa a xa fe mema di xa mixi yo mu e kawandima? ¹⁵ Na kawandi fan tima e be di xa mixie mu xexi na fe ma? A sebexi, «Xeerae, naxee fama xibaaru fanyi ra, e fafe fan ki fanyi!»

¹⁶ Kono birin xa mu yi xibaaru fanyi suxuxi, barima Annabi Esayi a masen ne, «Marigi, nde laxi muxu xa masenyi ra?» ¹⁷ Na kui, mixie danxaniyama ne e to bara Ala xa masenyi rame. E Ala xa masenyi ramema a xa Mixi Sugandixi xa masenyi nan saabui ra. ¹⁸ Kono n xa maxorinyi ti, e mu yi masenyi ramexi xe? Iyo xe, barima Kitaabui naxe,

«E xui bara mini dunipa birin ma,

e xa masenyi bara siga han dunipa dande.»

¹⁹ N man xa maxorinyi ti, Isirayila pama mu masenyi fahaamuxi xe? Yaabi fole ra, Ala yi nan masen Annabi Munsa saabui ra,

«N a niyama ne wo mixie tone

naxee jan mu findixi si yati ra.

N a niyama ne wo bope xa te si fahaamutare ma.»

²⁰ Annabi Esayi fan naxa xera iba limaniya ra Ala to yi masenyi fi a ma,

«Mixie bara n to naxee mu nu n fenma.

N bara n yete masen mixie be naxee mu nu n maxorinma sese ma.»

²¹ Kono Isirayila xa fe ra, a naxe,

«Keli sogetede ma han sogegorode,

n belexee italaxi yi pama be,

naxan n xui matandima,

naxan tondima n be.»

11

Ala mu meexi Isirayila ra

¹ Na kui, n xa maxorinyi ti, Ala meexi ne a xa pama ra? Astofulahi! N tan yete findixi Isirayilaka nan na, Iburahima xa mamadi, kelifa Bunyamin bonsae. ² Ala mu meexi a xa pama ra a bara naxan sugandi nu. Wo mu a kolon Kitaabui naxan masenxi Annabi Eliya xa fe ra, a to a xui rasiga Ala ma Isirayila xili ma? ³ A naxe, «Marigi, e bara i xa namiponmee faxa, e bara i xa serexebadee rabira. N keren peti nan fa luxi, e katafe e xa n tan fan faxa.» ⁴ Ala fa a yaabi di? A naxe, «N bara mixi wulu solofere ragata n yete be naxee mu nu e xinbi sin Baali kuye be.» ⁵ A man na na ki ne yakosi. Ala xa pama donxae luxi, a bara naxee sugandi a xa hinne saabui ra. ⁶ Konɔ xa a bara e sugandi hinne saabui ra, kewali saabui xa mu a ra sonon, xa na mu Ala xa hinne mu findima hinne yati yati ra nu.

⁷ Won fa na ma di? Isirayila nu naxan fenfe a mu a soto, konɔ Ala nu bara naxee sugandi, nee tan bara a soto. A donxae tan bonnee naxa balan. ⁸ A sebexi,

«Ala naxa e xaxili donxu,
a a niya e yae mu se to,
e tulie mu fe me,
han yi to loxae.»

⁹ Annabi Dawuda fan naxa a masen,
«E xa xulunyie xa findi gantanyi ra e be,
yele naxan e suxuma,
geme naxan e rabirama.
Na xa findi e xa wali sare ra.

¹⁰ E ya xa rafɔɔɔ, e xa donxu.

E xa kunkurun e xa toore bun ma waxati birin.»

¹¹ Na kui, n man xa maxorinyi ti, Isirayilakae to bara tantan, e bira, e mu noma rakelide sonon? Astofulahi! Konɔ e xa tantanyi bara a niya si gbetee birin xa no kisi sotide, alako na kisi xoli xa Isirayilakae fan suxu. ¹² A di, xa e xa tantanyi findixi heeri xungbe nan na dunipa be, a findi barake ra si gbetee fan be, e xa fe na rakamali, heeri nun barake xun mu masama xe ki fanyi?

¹³ N xa fa woyen wo be, wo tan naxee mu findixi Isirayilakae ra. N to findixi xera ra wo tan si gbete be, n seewama ne n ma wali ra, n a matxo, ¹⁴ alako temunde na xa a niya n boore Yuwifie xa mila n ma masenyi ma, ndee xa no kaside e ya ma. ¹⁵ Ala a kobe sofe e ra, xa na bara a niya lanyi xa so Ala nun dunja tagi, a di, Ala e ragbilenfe a yete ma, na mu luma xe alo mixi na rakeli faxamixie ya ma? ¹⁶ Xa sansi xori xun singe bara fi Ala ma, a donxo birin bara findi a gbe ra. Xa wuri bili sanke bara fi Ala ma, a salonyie fan bara findi a gbe ra.

¹⁷ A luxi ne alo oliwi bili salonyi ndee na xaba a bili ma alako wula oliwi salonyie xa dafu na xabade ra. I tan misaalixi na wula oliwi salonyi nan na, naxan baloma na oliwi bili saabui ra, i dafuxi naxan na. ¹⁸ Na kui, i naxa i yete igbo na salonyi xabaxie ma. Beenun i xa i yete igbo, i mapoxun sinden, a i tan xa mu wuri bili sanke rabaloxi. Wuri bili sanke nan i tan nabaloxi. ¹⁹ Kono i fama ne a falade, «Wuri salonyie xabaxi ne alako n tan xa dafu e xabade ra.» ²⁰ Nondi na a ra. E xaba e xa danxaniyatarepa nan ma, i fan dafuxi naa i xa danxaniya nan ma fe ra. Kono i naxa i yete igbo. I jan xa gaaxu, ²¹ barima xa Ala mu oliwi bili fanyi salon singee lu na, a mu i fan luma na de! ²² Na kui, i pxo sa a xon ma a Ala xa fanyi gbo, kono a xa fe man maxoxo. A xa fe maxoxo mixie nan ma naxee bara a xa kira bepin, kono a xa fanyi gbo i tan be xa i luma a xa fanyi kira xon ma. Xa na mu a ra a i fan ma fe rabama ne alo a na oliwi salonyi xa fe raba ki naxe. ²³ Yuwifie fan, xa e e xa danxaniyatarepa bepin, e man fama dafude wuri bili ra, e xaba naxan ma, barima Ala senbe gbo. A tan noma e ragbilende e lude fori. ²⁴ I tan nu findixi wula oliwi salonyi nan na, naxan xabaxi a dafu oliwi bili gbete ma, wo nun naxan keren mu a ra. Xa Ala bara na raba i be, a mu taganma oliwi bili fanyi salonyi ragbilende a lude fori, a a dafu na oliwi bili fanyi ma, e nun naxan keren a ra.

²⁵ N ngaxakerenyie, n waxi ne wo xa yi gundo kolon, alako wo naxa wo yete mapoxun lonnilae ra. Isirayilakae bone balanxi ne sinden, han beenun si gbete danxaniyatsee konti xa kamali. ²⁶ Na kui, Isirayila birin fama ne rakaside, alo a sebexi ki naxe:

«Mixi xunsarama fama ne keli Siyoni,
a Yaxuba bonsae ba Ala kolontareya foxo ra.

²⁷ Saate nan na ki n naxan tongoma e be,
n na e xa yunubie xafari lxo naxe.»

²⁸ Yuwifie to tondixi Ala xa Xibaaru Fanyi ra, e findixi Ala yaxuie ra wo tan nan

ma munafanyi xa fe ra. Kɔnɔ Ala to e sugandi a yete be, a e xanuxi e benbae nan ma fe ra,²⁹ barima xa Ala bara a janige a xa mixi ndee xili, a xa e baraka, na fe mu kanama feo!³⁰ Singe ra nu wo nu findixi Ala matandilae nan na, kɔnɔ yakɔsi wo hinne sɔtoxi Yuwifie nan ma Ala matandi saabui ra.³¹ E tan bara fa findi Ala matandilae ra alako wo tan xa hinne sɔto Ala yi, na xanbi, a man xa hinne e fan na.³² Na kui, Ala bara adama birin lu tinxintareya xa nɔe bun ma alako a xa hinne e birin na.

Ala batui

³³ Ee! Danyi mu na Ala xa munafanyi ma!

A xaxili nun a xa fahaamui tilinyi dan mu na!

A xa nate tongoxi kui mu kolonma,
a jere ki mu fahaamuma!

³⁴ Nde Marigi xa mapɔxunyi kolon?

Nde nɔma a raside?

³⁵ Nde bara a doni,
a naxan xa doni ragbilenma a ma?

³⁶ Se birin kelixi a tan nan ma,
se birin baloxi a tan nan saabui ra,
a se birin daaxi a yete nan be.
Tantui na a be abadan! Amina.

12

Ala xa pama jere ki

¹ Na kui, n ngaxakerenyie, Ala to bara hinne wo ra, n bara wo maxandi wo xa wo yete ba serexe ra Ala be, serexe seniyenxi naxan bama a jije ra, naxan nafanxi Ala ma. Na nan findima wo xa batui xɔri ra.² Wo naxa wo jere yi dunipa mixie jere ki ma. Wo xa a lu Ala xa wo jere ki fori masara, a bɔje neene nun xaxili neene fi wo ma. Na kui, wo nɔma ne Ala waxɔnfe fanyi kolonde, naxan a kenɛnxi, naxan kamalixi.

³ Ala to hinne n na, a n findi a xa xɛera ra, n xa wo rasi: Wo naxa wo yete sa yire, wo xa fe mu dennaxande lixi. Wo naxa wo yete igbo, wo xa wo yete mato danxaniya xasabi nan ma, Ala bara naxan fi kankan ma.⁴ Fate keren nan na kankan be, kɔnɔ na fate salonsee wuya. Fate salonse birin nun a gbe wali.⁵ Won fan na na ki ne. Hali won to wuyaxi, won birin bara findi fate keren na Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. Won luxi ne

alo fate salonsee naxee fatuxi Isa fate ra won man fatu won bore ra, won birin findi fate keren na.

⁶ Ala won kima kie ra naxee dɔxɔ wuya. A na rabama a xa hinne bere nan ma a bara naxan janige kankan be. Xa a mixi nde kixi a xa nɔ wɔyende Ala xili ra, na kanyi xa wɔyen Ala xili ra a xa danxaniya xasabi ma. ⁷ Xa a nde kixi mixi mali wali nan na, na kanyi xa mixie mali. Xa a nde kixi mixi kawandife nan na, na kanyi xa kawandi ti. ⁸ Xa a nde kixi mixi ralimaniyafe nan na, na kanyi xa mixie ralimaniya. Xa a nde findi mixi ra naxan ki tima, na kanyi xa mixie ki a fanyi ra. Xa a nde findi yarerati ra, a kanyi xa na raba a ki ma. Xa a nde findi tɔɔrɔmixie malima ra, a kanyi xa na raba seewe ra.

⁹ Wo xa mixie xanu bɔɔɛ fiixe ra. Wo xa fe kobi xɔn, wo xa fe fanyi suxu wo senbe birin na. ¹⁰ Wo xa wo bore xanu ngaxakerenya xanunteya nan na. Wo xa wo bore binya dangife wo yete ra. ¹¹ Wo tun naxa raxɔnɔ, wo xa wo tun nabexi. Wo xa wakili wo bɔɔɛ birin na. Wo xa wali wo Marigi be. ¹² Wo xa seewa fe ma wo xaxili tixi naxan na. Wo xa duluxɔtɔ wo xa tɔɔre kui. Wo naxa tagan Ala maxandide. ¹³ Wo xa seniyentɔee mali e xa tɔɔre kui. Wo xa xɔɔɛ rasene.

¹⁴ Wo xa Ala maxandi mixie be naxee wo paxankatama. Wo xa duba e be, wo naxa e danka. ¹⁵ Wo xa seewa booree xa seewe, wo xa sunnun boore xa sunnunyi. ¹⁶ Wo xa lan wo bore ma. Wo naxa wo yete igbo, yete magore nan xa rafan wo ma. Wo naxa wo yete mapɔxun lonnilae ra.

¹⁷ Wo naxa fe kobi ɔxɔ fe kobi ra. Wo xa kata mixie xa wo kolon fe fanyi rabae nan na. ¹⁸ Wo xa wo nɔ fe birin naba alako lanyi xa lu wo nun mixi birin tagi. ¹⁹ N xanuntenyie, wo naxa wo gbepɔxɔ wo yete ra, wo xa na lu Ala ma, barima a sebexi Kitaabui kui,

«Ala naxe, n tan nan wo gbepɔxɔma,
n tan nan fe kobi ragbilenma a rabama ma.»

²⁰ A man sebexi,

«Xa kaame na i yaxui ma, i xa a ki donse ra.
Xa ye xɔli na a ma, i xa a ki ye ra.

Na kui a luxi ne alo i na te wolee ibaganfe a xunyi ma.»

²¹ Wo naxa tin fe kobi xa nɔ wo ra, wo tan nan xa fe kobi nɔ, fe fanyi raba ra.

Ala waxonfe

¹ Birin xa a yete magoro a xa mangee be, barima mangeya birin kelima Ala nan ma, a na a ragiri naxan ma. ² Na nan a ra, mixi naxan na mange matandi, na kanyi Ala nan xa yaamari matandixi. A fama ne a xa na wali kobi sare sotode. ³ Wali fanyi rabae mu gaaxuma mangee ya ra, wali kobi rabae nan gaaxuma e ya ra. Xa i mu wama i xa gaaxu mange ya ra, i xa lu kira fanyi nan xon ma. Na kui, mange fama ne i matoxode, ⁴ barima mange walima Ala nan be wo xa munafanyi xa fe ra. Konɔ xa i fe kobi raba, a lanma i xa gaaxu, barima santidegema mu na mange yi fufafu xa ra. A to na Ala xa wali nan na, a Ala xa xone nan masenma fe kobi rabae xili ma. ⁵ Na nan a toxi, fo wo xa wo yete magoro ne mangee be. Wo na rabama na jaxankate xa fe gaaxui ma, a nun man wo bope nan yati wama wo xa a raba na ki.

⁶ Wo lan wo xa duuti fi na nan ma, barima duuti maxilie fan na Ala xa yaamari nan na. ⁷ Wo kankan gbe so a yi, a lan a xa naxan soto. Wo duuti so duuti maxilie yi, wo wo magoro mixie be wo lanma wo xa wo magoro naxee be, wo mixie binya wo lan wo xa naxee binya.

⁸ Mixi yo xa doni naxa lu wo ma, wo xa xanunteya nan lan a xa lu wo bore be, barima naxan na a boore maxanu, a bara seriye rakamali. ⁹ Ala xa yaamarie alo, «I naxa yene raba, i naxa mixi faxa, i naxa mune ti, i naxa mila,» a nun yaamari gbete birin, nee malanxi findixi masenyi keren nan na: I xa i boore xanu alo i yete yati. ¹⁰ I na i boore xanu, i mu fefe kobi niyama a ra. Na na a ra, i boore xanufe findixi Ala xa seriye birin nabatufe nan na.

¹¹ Na fe birin kui, wo a kolon won na waxati naxe. Xunu temui bara a li xi xoli ma, kisi bara makore won na dangi waxati ra won danxaniyaxi temui naxe. ¹² Koe bara masiga, a gbe mu luxi kuye xa iba. Won xa Sentane xa dimi walie bepin, won fa Ala xa naiyalanyi ma, won xa a xa geresosee tongo. ¹³ Won xa jere tinxinyi kui alo a lanma won xa jere ki naxe Ala xa naiyalanyi kui. Won naxa siga xulun jaaxi, won naxa siisi, won naxa yene nun langoepa raba, won xa gere nun toone lu na. ¹⁴ Wo xa Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe nan suxu, wo naxa bira wo fate bende waxonfe foxo ra.

14

¹ Wo xa danxaniyatoe rasene hali a xa danxaniya mu tilin. Wo naxa a rakiiti a xa mapoxunyi birin xa fe ra. ² Mixi nde noma lade a ra, a donse birin radaxaxi a be, konɔ

mixi gbete naxan xa danxaniya mu tilin, a noma lade a ra a sansi bogi gbansan nan nadaxaxi a be. ³ Mixi naxan donse mooli birin donma, na mu lan a xa a boore rapaaxu naxan tondima donse nde donfe ra. Mixi naxan mu sube donma, na kanyi fan mu lan a xa a boore makiiti naxan sube donma, barima Ala na kanyi fan nasenema ne. ⁴ Nde i findixi kiitisa ra mixi gbete xa konyi xun ma? A na ti a marigi ya i a xa wali xa fe ra, a xan ba, a mu xan ba, na na a tan nun a marigi nan tagi. Anun, a xanma ne, barima Marigi Ala noma a raxande.

⁵ Mixi nde noma lade a ra a loxoee tide gbo e boore be, konon mixi gbete tan be, loxoee birin lan. Kankan laxi naxan na, a xa la a ra a boje nan yati ma. ⁶ Naxan laxi a ra a loxoee tide gbo e boore be, na kanyi laxi a ra Marigi nan be. Naxan donse mooli birin donma, a kanyi a rabama Marigi nan be, barima a tantui rasigama Ala ma a xa baloe xa fe ra. Mixi naxan mu donse nde donma, na kanyi fan na rabama Marigi nan be, barima a fan tantui rasigama Ala ma.

⁷ Mixi yo gbe mu a yete ra, keli yi dunija, han laaxira. ⁸ Xa won balo, xa won faxes, na birin nabama Marigi nan be. Xa won baloxi, xa won faxaxi, won findixi Marigi gbe nan na, ⁹ barima Ala xa Mixi Sugandixi faxes ne, a man keli faxes ma, alako a xa findi mixi faxaxie nun a baloxie Marigi ra. ¹⁰ Munfe ra i tan fa i boore makiitima? Munfe ra i a rapaaxuma? Won birin mu fama tide xe Ala ya i kiiti loxoee? ¹¹ A sebexi Kitaabui kui, Marigi naxe, «N xa nondi masen wo be.

Birin fama ne e xinbi sinde n be.

Adamadi de birin fama a masende, a n tan nan na Ala ra.»

¹² Kankan fama ne a xa wali dentegede Ala be.

¹³ Na kui, won naxa won bore makiiti. Won xa fe birin nan naba alako won naxa won ngaxakerenyi ratantan. ¹⁴ N to danxaniyaxi Marigi Isa ma, n a kolon, n man laxi a ra, a donse yo mu na naxan findixi donse seniyentare ra. Konon xa i xaxili bara siike donse nde xa seniyentarepa ma, na bara findi i be se seniyentare ra. ¹⁵ Xa a sa li i donse nde donma naxan i ngaxakerenyi tooroma, i mu jerefe xanunteya xa ma. I xa donse xa fe naxa a niya i ngaxakerenyi xa gan kisi ra, Ala xa Mixi Sugandixi faxes naxan ma fe ra. ¹⁶ Na kui, a mu lan mixie xa fe kobi fala se nde xa fe ra, naxan findixi a fanyi ra wo be. ¹⁷ Ala xa mangeya niini mu findixi donse nun minse fe xa ra. A findixi tinxinyi nun seewe fe nan na, Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. ¹⁸ Mixi naxan walima Ala xa Mixi Sugandixi be yi mooli ra, a rafanma ne Ala ma, a rafan mixie fan ma.

¹⁹ Na kui, won xa fe birin naba alako lanyi xa lu won tagi, won xa won bore xa danxaniya senbe so. ²⁰ I naxa Ala xa wali xun nakana donse nde xa fe ra. A nɔndi ki ma, donse birin daxe, kɔnɔ a mu lan mixi yo xa donse nde don naxan a ngaxakerenyi ratantanma. ²¹ Hali mixi mu sube yo don, a mu weni yo min, a mu fefe yo raba naxan a ngaxakerenyi ratantanma, na nan fan.

²² Maɔɔxunyi yo na i be yi xa fe ra, i xa a lu i nun Ala tagi. Seewe na mixi be naxan mu a yete ratonma a xa maɔɔxunyi saabui ra. ²³ Kɔnɔ xa mixi donse nde donma a siikexi naxan ma fe ra, na kanyi bara kiiti kana a yete be, barima a bara fe raba a mu laxi naxan na. Mixi mu laxi fe naxan na, na tan bara findi yunubi fe ra a be.

15

Danxaniyatɔee malife

¹ Won tan naxee xa danxaniya tilin, a lanma won xa dipe mixie be naxee xa danxaniya mu tilin. Won naxa won yete waxɔnfe gbansan xa fen. ² Kankan xa a boore nan xa heeri fen, naxan noma a malide a xa danxaniya xun xa masa. ³ Ala xa Mixi Sugandixi mu a yete waxɔnfe xa fen. A a fala ne alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «Konbie naxee ilanxi i ra, nee n tan nan lixi.»

⁴ Fe naxan birin sebexi Kitaabui kui waxati dangixi, e sebexi ne alako won xa fahaamui soto, won xa won tun nabexi, won xa limaniya, alako xaxili tide xa lu won be. ⁵ Ala, a tan naxan tun nabexiya nun limaniya fima, a xa lanyi raso wo tagi alo a xa Mixi Sugandixi Isa a masenxi wo be ki naxe, ⁶ alako wo xa Ala matɔxo xaxili nun xui keren na, a tan naxan findixi a xa Mixi Sugandixi nun won Marigi Isa Baba ra.

⁷ Na kui, wo xa wo bore rasene alo Ala xa Mixi Sugandixi wo rasene ki naxe, alako Ala xa matɔxo soto. ⁸ N xa a fala wo be, Ala xa Mixi Sugandixi wali ne Yuwifie be alako a xa a masen a Ala na a xui xanbi ra a to bara a xa laayidie rakamali a naxee tongo e benbae be. ⁹ Si gbetee fan Ala matɔxoma a xa hinne xa fe ra, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe,

«Na nan a ra n i matɔxoma si birin tagi,
n beeti bama ne i xili xa binye bun ma.»

¹⁰ A man sebexi,

«Si gbetee, wo nun Ala xa jama xa seewa.»

¹¹ A man seɓexi,

«Wo tan ɗamanɛe birin,
wo Marigi matɔɔɔ,
si birin xa a tantu.»

¹² Annabi Esayi man naxa a masen,

«Yisayi xa di fama ne.
A findima ne mange ra si birin xun ma,
e fan e xaxili tima ne a ra.»

¹³ Ala, a tan naxan xaxili tide fima, a xa wo rafe seewe nun boɗesa ra danxaniya kui a mooli birin na. Na kui, xaxili tide luma ne wo be temui birin, Ala Xaxili Seniyenxi xa senbe saabui ra.

Polu xa wali

¹⁴ N ngaxakerenyie, n tan a kolon wo boɗe fan, wo bara lonni soto a fanyi ra, wo fata wo bore raside. ¹⁵ Kono n to seбели tixi wo ma, n ma masenyi ndee findixi masenyi xoxoxee nan na alako n xa wo ratu, barima Ala to hinnexi n na, ¹⁶ a bara n findi a xa Mixi Sugandixi Isa xa walike ra sigafe ra si gbete ma. Na kui, n serexedube wali nan nabama n to Ala xa xibaaru fanyi kawandima si gbete be, alako Ala Xaxili Seniyenxi xa e findi serexe seniyenxi ra naxan Ala kenenma.

¹⁷ Na birin kui, n nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa to a ra, n noma seewade n ma wali ra Ala be, ¹⁸ barima n mu suusama fefe xa fe falade fo Ala xa Mixi Sugandixi bara naxan naba n saabui ra, alako si gbete xa Ala xui rabatu. A bara na raba n ma masenyie nun n ma kewalie saabui ra, ¹⁹ kaabanakoe nun tonxumae xa senbe saabui ra, a nun Ala Xaxili Seniyenxi senbe saabui ra. Na kui, kelifa Darisalamu han a sa doxo Iliri ra, n bara Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi rayensen ye. ²⁰ Na birin kui, n kataxi ne n xa mixie kawandi Isa xa xibaaru fanyi ra naxee mu Ala xa Mixi Sugandixi kolon. N mu wa na rabafe kawandila gbete dangi foxi. ²¹ Alo a seɓexi Kitaabui kui ki naxe,

«A xa fe singe mu nu fala naxee be,
e fama ne a kolonde.
Mixi naxee singe mu nu a xa fe me,
e fama ne a fahaamude.»

²² Yi wali nan a niyaxi n mu noxi sigade wo yire.

²³ Yakɔsi n ma wali bara ɲɔn yi bɔxie ma. N nu bara wa sigafe wo yire kabi ɲe wuyaxi. ²⁴ A xɔli n ma n xa dangi wo yire n na kira suxu sigafe ra Sipanyi bɔxi ma. Won xa lu yire keren waxati nde ma alako n xa ɲɛlexin wo tofe ra, a xɔli n ma wo xa n mali sigafe ra Sipanyi. ²⁵ Yakɔsi n na sigafe Darisalamu seniyentɔee malide, ²⁶ barima danxaniyatɔe pamae naxee na Masedon nun Akayi bɔxi ma, e a ɲanige ne e xa e harige nde malan, e xa a rasanba Darisalamu misikiinee ma naxee na na seniyentɔee ya ma. ²⁷ E tan nan a ɲanigexi. Anun, a lanma e xa na nate tongo barima Yuwifie to findi saabui ra e tan si gbete be Ala xa fee kui, a lan ne e fan xa Yuwifie mali baloe fe ra. ²⁸ Na kui, n na ge na wali ra, n yi kɔbiri so e yi danxaniyatɔee bara naxan nasanba, n dangima wo yire sigafe ra Sipanyi bɔxi ma. ²⁹ N a kolon n to sigafe wo yire, na findima Ala xa Mixi Sugandixi xa barake nan na wo be.

³⁰ N ngaxakerenyie, n bara wo mayandi won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, a nun xanunteya xa fe ra naxan kelima Ala Xaxili Seniyenxi ma, wo xa n mali, wo xa wakili n be Ala maxandi kui. ³¹ Wo Ala maxandi n be a xa n natanga Yudaya danxaniyataree ma, a nun man, Darisalamu seniyentɔee xa ɲɛlexin e malise ra n sigafe naxan na e xɔn. ³² Na kui, xa Ala tin, n wo yire lima seewe kui, won no won bore senbe sode. ³³ Ala, a tan naxan bɔɲesa fima, a xa lu wo birin seeti ma. Amina.

16

Xeebui

¹ N bara wa won ngaxakerenyi ginema Fowebe masenfe wo be, naxan danxaniyatɔe pama malima Senxereya taa kui. ² Wo xa a rasene Isayanka ki ma, alo a lanma seniyentɔee xa a raba ki naxe. Xa a hayi na se nde ma, wo xa a mali, barima a fan bara n tan nun mixi gbegbe mali.

³ Wo xa Pirisila nun Akila xeebu n be, n walibooree Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe kui. ⁴ E fe birin naba ne e xa n nii ratanga beenun e xa e yete ratanga. Bafe n tan na, si gbete danxaniyatɔe pamae birin e tantuma na fe ma. ⁵ Wo man xa danxaniyatɔe pama xeebu naxan e malanma e xɔnyi.

Wo xa n xanuntenyi Epeneto xeebu n be. A tan nan singe danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma Asi bɔxi ma. ⁶ Wo xa Mariyama xeebu n be, naxan bara wali wo ya ma ki fanyi. ⁷ Wo xa n boore Yuwifie Andironiku nun Yuniya xeebu, muxu nun naxee bara sa geeli. Ala xa xerae nan e ra, naxee bara kolon a fanyi ra, naxee singe danxaniya n be

Ala xa Mixi Sugandixi ma. ⁸ Wo xa Anpiliyatu xeebu n be, n xanuntenyi Marigi foxo ra. ⁹ Wo xa muxu waliboore Urubano nun n xanuntenyi Sitaxusi xeebu. ¹⁰ Wo xa Apelesi xeebu, naxan bara a xa danxaniya masen Ala xa Mixi Sugandixi ma. Wo xa Arisitobulo xa mixie xeebu n be. ¹¹ Wo xa n boore Yuwifi Herodiyon xeebu n be. Wo xa Narisiso xa mixie xeebu n be, naxee danxaniyaxi Marigi ma.

¹² Wo xa Tirifena nun Tirifosa xeebu n be. Ginnee naxee e ra, e walima Marigi be. Wo xa n xanuntenyi Peresidi xeebu. A fan bara wali Marigi be ki fanyi. ¹³ Wo Rufu xeebu, naxan sugandixi Marigi xa fe kui. Wo a nga fan xeebu n be, naxan bara lu n be alo n fan nga. ¹⁴ Wo xa Asinkirito, Felegon, Heremesi, Patiroba, nun Heremasi xeebu n be, a nun ngaxakerenyie birin naxee na e xonyi. ¹⁵ Wo xa Filologo, Yuli, Nerewu nun a maagine xeebu, a nun Olimipa nun seniyyentoe birin naxee na e xonyi. ¹⁶ Wo xa wo bore xeebu sunbui seniyyenxi ra. Ala xa Mixi Sugandixi xa danxaniyatoe jamae birin wo xeebu.

¹⁷ N ngaxakerenyie, n xa wo rasi, wo xa wo yete ratanga mixie ma, naxee lanyi kanama wo tagi, e nu fa mixi ratantan xaranyi ma wo bara naxan soto. Wo xa wo makuya e ra. ¹⁸ Na mixi moolie mu walima won Marigi Ala xa Mixi Sugandixi xa be. E birama e yete furi nan foxo ra, e nu fa lonnitaree madaxu woyen joxunmee nun matoxoe ra. ¹⁹ Mixi birin a kolon a wo Ala xui rabatuma. N jalexinxi wo ra, konoo a xoli n ma wo xa fahaamui soto fe fanyi ma, wo naxa wo manoxo fe kobi ra. ²⁰ Ala, a tan naxan bonesa fima, a gbe mu luxi a xa Sentane ibutuxun wo sanyi bun. Won Marigi Isa xa hinne wo ra.

²¹ N waliboore Timote wo xeebu, a nun Lususi, Yason, nun Sosipateri, n boore Yuwifie. ²² N tan Teritiyo naxan bara yi bataaxe sebe, n fan bara wo xeebu Marigi xili ra. ²³⁻²⁴ Gayu fan wo xeebu, naxan findixi n tan nun danxaniyatoe jama birin yatigi ra. Erasito, naxan findixi taa naafuli ragatama ra, a fan wo xeebu, a nun won ngaxakerenyi Karatusi.

²⁵ Matoxoe na Ala be, naxan noma wo senbe sode danxaniya kui, alo n Marigi Isa xa xibaaru fanyi naxan kawandima a masenxi ki naxe. Na xibaaru fanyi gundo fe nan masenma naxan nu ragataxi kabi temui xonnakuye, ²⁶ konoo naxan bara fa makenen alako si birin xa a kolon namiponmee xa sebelie saabui ra, Ala naxee yamarixi. Na kui, birin xa danxaniya Ala ma, Ala naxan na na, e a xui rabatu. ²⁷ Ala, a tan keren naxan fe birin kolon, matoxoe na a be a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra abadan. Amina!